

Lumen Christi

„KRISZTUS, A FÉNY” KATEDRÁLIS, OAKLAND
THE CATHEDRAL OF CHRIST THE LIGHT IN OAKLAND

Építész / architect: **CRAIG W. HARTMAN, SKIDMORE OWINGS & MERRILL** Szöveg / text: **VUKOSZÁVLYEV ZORÁN**
Fotók / photos: **SOM / CÉSAR RUBIO, TIMOTHY HURSLEY, JOHN BLAUSTEIN**

A modern építészet történeti formák és szimbolikus szerkesztések ellen életre keltett ikonoklaszmosz-mozgalma purifikálta a lakóköznyezetet és funkcionalitásra törekedve kifinomult lakógépezeteket eredményezett. Mennyire más volt azonban ennek esztétikai alapja a Chicagói Iskola manierista házainál vagy a Bauhaus manufaktúra-újrateremtő szándékaiban – sőt, még a modernista nagymesterek amerikai kiteljesedése sem a lélektelen ipari gyártásról és tipizálásba vetett hitvallásról szólt.

A jól csengő védjegy, a Skidmore Owings & Merrill San Francisco-i irodájának vezetője, Craig W. Hartman új esztétikai dimenziókat nyitott meg a modernitás ezredfordulós virágzásában – oaklandi katedrálisa formákra és szimbólumokra utal magas színvonalú konstrukciós érzékkel és kifinomult komponáltsággal. Az 1989-es kaliforniai földrengés használhatatlanná tette a város Szalézi Szent Ferenc püspöki templomát – az új egyházközpont a Merritt-tó partján 2,5 hektáros területen jöhetett létre, mely az új templom mellett a karitatív funkcióknak és a püspökség adminisztratív irodaterének is helyet biztosít. A toronyházak ölelésében platóra emelt városi közteret hoztak létre – a közrefogó épület-kubusok közül monumentális egységével elegánsan emelkedik ki a püspöki főtemplom absztrakt tömege.

A modern építészet konstrukciós logikája kristálytisztá esztétika mentén bontakozik ki. Anyaghasználatában a beton és üveg kemény vonalassága kiegészül a fa melegségével és puhaságával. Szerkezetiségében a bázikus monolit beton alapfalakról hatalmas fatartók lágy íve merész magasságokba szökik fel. Konstrukciójában a kompakt alapforma egyéni szerkezeti elemei demonstratív, vállaltan szimbolikus összefogó formában

teljesednek ki a mennyezeti struktúrában. Részletképzésében a nyersbeton plasztikus tagoltsága a faelemek illesztési csomópontjainak precizitásával ér össze.

A tervezési alapelvekben a technikai megfontolások lírikus megközelítésekkel moduláltak a „ház” összetettségének jegyében. Az anyagok kompozíciójában a rideg mesterséges anyagok külső burka a közösségi térben a természetes fa anyagával bélelt otthonosságot teremt, a tág dimenziók ellenére is. A szerkezet választásában az alapfalak monolit, nehézkes jellege a föléje boruló vázrendszer könnyed elemeivel teremt határzónát ég és föld között. A konstrukció alaprajzi ellipszise (mely egyszerre tengelyes és centrális térforma) a magas mennyezeti szférában (lágy ívek és harmonikus metszések következtében) mandorlában egyesül. A részletképzések formavilága a földközeli rusztikus komponáltságból az emberi horizont felett az égi kifinomított esztétikai dimenziókba lép.

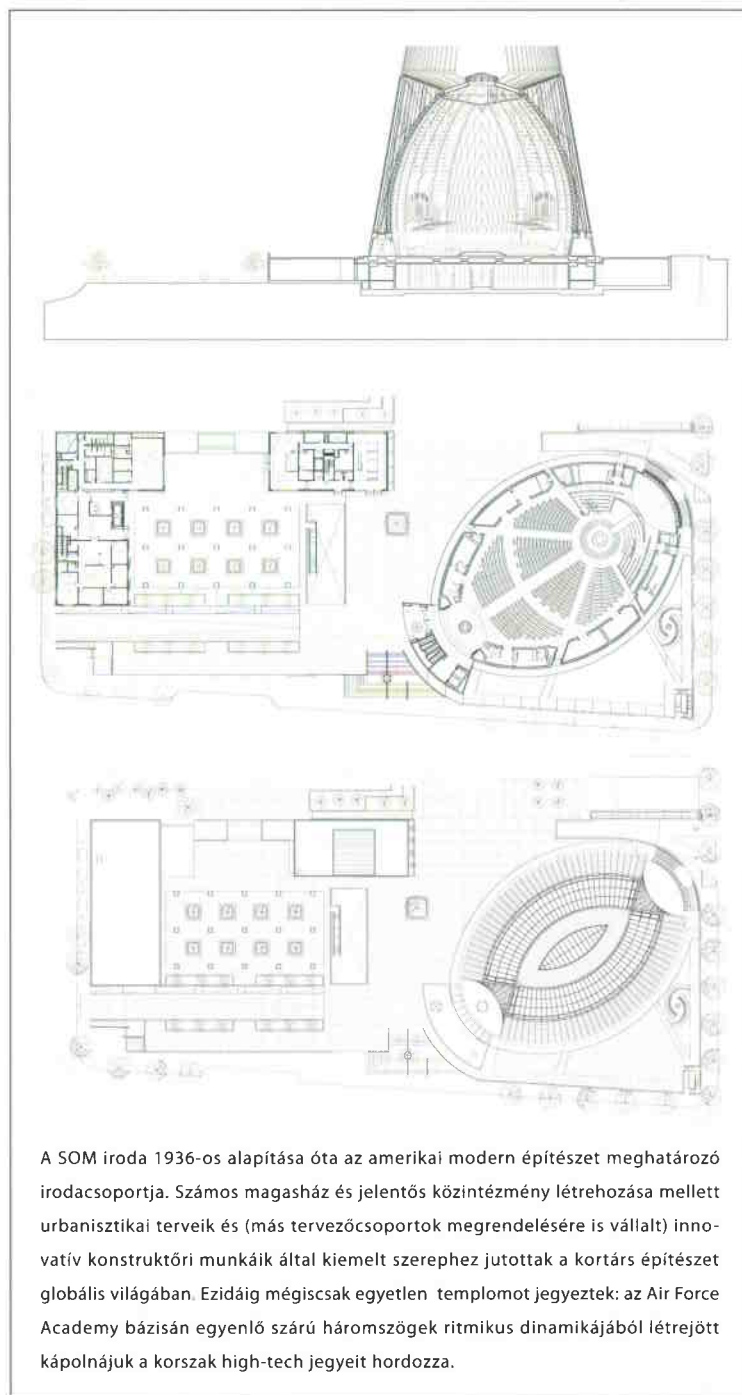
Allegorikus jegyek mellett a funkcionalitásból levezetett liturgikus megfontolások vezették a szerkesztéseket. Az ellipszis nagytengelyének kezdőpontjában a keresztelődmedence, attól távolabb eső gyűjtőpontjában az oltár áll. A bejárat „üres” burkolatú α -ablakával szemközt a belépőre

szuggesztíven ható ω-ablak Krisztus-portréja néz. A kettős gyűrűben, mely a felmenő vázszerkezet alapja, az összes liturgikus mellékteret (sekrestye, szentségkápolna, Mária-kápolna, kis ünnep kápolna, gyóntatók) el lehet rejtteni, hogy a kupola alatt csak a közösség és a centrumában létrejövő Eukarisztia álljon. A kétezer éves szakralitás modern geometriája a fény által átítatott szerkezetben.

A szimbolikus jegyekben jelen lévő hagyomány és a modern konstrukciós esztétikában gyökerező alkotóerő egységbe konvergál az oltár fölöttmögött magasodó Krisztus-kép valós és szellemi jelenlétében. A chartres-i katedrális nyugati kapujáról vett ábrázolás egy körívbeli háromszögbe átmenetet képező térbeli felületre lett felvezetve. A 154 hegyesszögű háromszög alkotta alumínium-panel sokaság felét elfoglaló képet 94 ezer pixel alkotja. A számítógépes grafika kisebb-nagyobb perforációkra bontva adja vissza a szuggesztív összképben a 12. századi Ítéző Krisztus képét a 21. századi technika segítségével. A fény maga az ábrázolt.

Lásd W. Hartman vezető tervezővel készült interjúkat az Utóiratban – a szerk.

Managing the San Francisco-based office of Skidmore Owings & Merrill, which is a brand with a pleasant ring, Craig W. Hartman opened up new aesthetic dimensions within the flourishing era of modernity at the turn of the millennium – the cathedral in Oakland refers to forms and symbols with high-standard sensitivity to construction and refined composedness. The construction logic of modern architecture evolves along crystal-clear aesthetics. The materials used include concrete and glass, the hard linear character of which is counteracted by the warmth and softness of wood. Structure is defined by the gente arch of huge wooden struts rising to daring heights from the basic basement walls. The individual structural components of the compact basic form are demonstrative in the construction evolving in a declaredly symbolic comprehensive form in the ceiling structure. Details of the design highlight the sculpturesque articulation of exposed concrete and the precision of the seams of wooden elements. Tradition present in the symbolic features and the creative force rooted in modern construction aesthetics converge integrally in the actual and spiritual presence of the Christ-image above and behind the altar.

A SOM iroda 1936-os alapítása óta az amerikai modern építészet meghatározó irodacsoportja. Számos magasház és jelentős közintézmény létrehozása mellett urbanisztikai terveik és (más tervezőcsoportok megrendelésére is vállalt) innovatív konstruktóri munkáik által kiemelt szerephez jutottak a kortárs építészet globális világában. Ezidáig mégiscsak egyetlen templomot jegyeztek: az Air Force Academy bázisán egyenlő szárú háromszögek ritmikus dinamikájából létrejött kápolnájuk a korszak high-tech jegyeit hordozza.